လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှု လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သူများသည် မကြာခဏဆိုသလိုဆိုသလို ယ်သော သူမဟုတ် ပဋိပက္ခ ဖြစ်ပွားရာ ဒေသများ၊ သူမဟုတ် တရားဥပဒေပြဿနာ ယုတ်လျော့ကျဆင်းနေသည့် နရောများတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ကြရသည်။ သို့သော်လည်း အခြေအနအေများစုတွင် ပြည်တွင်းဥပဒေများနှင့် နိုင်ငံတကာဥပဒေများ နှစ်ရပ်စလုံး ဆက်လက် အာဏာ သက်ရောက်မှု ရှိသေးဖြစ်သည်။

လူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှု လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သူများသည် ပထမဦးဆုံးနှင့် အရေးကြီးဆုံးအနေဖြင့် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခ ဖြစ်ပွားနေသည့် ဒေသများအရ အကာအကွယ်ရရှိသည့် ပထမဦးဆုံးနှင့် အရေးကြီးဆုံး အရပ်သားများ ဖြစ်ကြသည်။ ၎င်းတို့သည် လက်နက်ကိုင်ပဋိပက္ခများအတွင်း ဆက်လက် အာဏာသက်ရောက်မှုရှိသည့် နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေးဥပဒေအောက်တွင် လည်း အခွင့်အရေးရရှိသူများ ဖြစ်ကြသည်။ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှု လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သူများအတွက် ထပ်ဆောင်းသီးခြား အကာအကွယ်များကိုလိုအပ်တတ်ကာ စာချုပ်စာတမ်းများနှင့် နိုင်ငံတကာဓလေ့ထုံးတမ်းဥပဒေအောက်တွင် ပြဋ္ဌာန်းထားရှိသည်။ အခြေအနမျိုးအပေါ် မူတည်၍ ထိုအကာအကွယ်တစ်ခုသည် အမြဲမြဲသော ဥပဒေကြောင်းဆိုရာ နောက်ဆက်တွဲအကျိုးဆက်များကိုဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သည် -

ဖြစ်ရပ်	ဖြစ်နိုင်ခြေရှိသော ပြည်တွင်းရာဇဝတ်မှုများ/တရားမကြောင်းအရ တောင်းဆိုမှုများ	နိုင်ငံတကာလူ့အခွင့်အရေးနှင့် နိုင်ငံတကာလူသားချင်း စာနာထောက်ထားမှု ဆိုင်ရာဥပဒေ	ဥပဒေအရ တာဝန်ခံမှုရှိစေရေး အခြေခံအကြောင်းအရင်း
သေဆုံးခြင်း	လူသတ်မှု လူသေစေမှု မတရားသေဆုံးစေမှု	ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ သတ်ဖြတ်ခြင်း အသက်နှင့် လူခန္ဓာအပေါ် အကြမ်းဖက်ခြင်း လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်နေသူများ၊ အရပ်သား ပြည်သူများ သို့မဟုတ် အရပ်သားတစ်ဦးချင်းစီအပေါ် တိုက်ခိုက်မှုများကို ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ ဦးတည်လုပ်ဆောင်ခြင်း	စစ်ရာဇဝတ်မှုများ နိုင်ငံတကာလူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ ဥပဒေ (IHL) ကို ချိုးဖောက်မှုများ
		ဥပဒေမဲ့ သတ်ဖြတ်ခြင်း	အသက်ရှင်သန်ခွင့်ကို ချိုးဖောက်ခြင်း

ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း/ ပြင်းထန်သော ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ထိခိုက်ဒဏ်ရာ ရရှိစေခြင်း	ကိုယ်ထိလက်ရောက် ကျူးလွန်မှု လက်ရောက်မှု ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှု ပြင်းထန်သော နာကျင်စေမှု	ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ ကြီးစွာသော ဒုက္ခခံစားစေရခြင်း သို့မဟုတ် ခန္ဓာကိုယ် သို့မဟုတ် ကျန်းမာရေးကို ပြင်းထန်စွာ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရစေခြင်း အသက်နှင့် လူခန္ဓာအပေါ် အကြမ်းဖက်ခြင်း ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းနှင့် ရက်စက်စွာ ပြုမူဆက်ဆံခြင်း	စစ်ရာဇဝတ်မှုများ နိုင်ငံတကာလူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ ဥပဒေ (IHL) ကို ချိုးဖောက်မှုများ
		ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းနှင့် အခြား ရက်စက်ပြီး ဂုဏ်သိက္ခာညှိုးနွမ်းစေသော လူမဆန်သည့် ပြုမူဆက်ဆံမှု	ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းနှင့် အခြား ရက်စက်ပြီး ဂုဏ်သိက္ခာညှိုးနွမ်းစေသော လူမဆန်သည့် ပြုမူဆက်ဆံမှုများအပေါ် တားမြစ်ပိတ်ပင်ချက်ကို ချိုးဖောက်ခြင်း
		အကြမ်းဖက် ဥပဒေမဲ့ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ နာကျင်စေမှု	လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး၏ လွတ်လပ်ခွင့်နှင့် လုံခြုံခွင့်ဆိုင်ရာ ရပိုင်ခွင့်ကို ချိုးဖောက်ခြင်း
လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှု	မုဒိမ်းမှု လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ထိပါးနှောင့်ယှက်မှု ကိုယ်ထိလက်ရောက် ကျူးလွန်မှု လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှု	မုဒိမ်းမှု၊ လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကျေးကျွန်ပြုမှု၊ အဓမ္မ ပြည့်တန်ဆာလုပ်ခိုင်းမှု၊ အဓမ္မ ကိုယ်ဝန်ဆောင်စေမှု၊ အဓမ္မ သားကြောဖြတ်ခိုင်းမှု သို့မဟုတ် အခြား မည်သည့် ပုံစံဖြင့်မဆို လိင်ပိုင်းဆိုင်ရာ အကြမ်းဖက်မှုများ	စစ်ရာဇဝတ်မှုများ နိုင်ငံတကာလူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ ဥပဒေ (IHL) ကို ချိုးဖောက်မှုများ
		အကြမ်းဖက် ဥပဒေမဲ့ ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ နာကျင်စေမှု	မတရားဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခြင်း အဓမ္မ ပျောက်ဆုံးအောင် ဖျောက်ဖျက်ခြင်း
ပြန်ပေးဆွဲခြင်း၊ ဖမ်းဆီးခြင်းနှင့် ထိန်းသိမ်းခြင်း	ပြန်ပေးဆွဲမှု မှားယွင်း ထောင်ချ ချုပ်နှောင်မှု လွတ်လပ်ခွင့်ကို ပိတ်ပင်ခြင်း	မတရားဖမ်းဆီးထိန်းသိမ်းခြင်း	မတရားဖမ်းဆီးခြင်း သို့မဟုတ် ထိန်းသိမ်းခြင်း အပေါ် တားမြစ်ပိတ်ပင်ချက်ကို ချိုးဖောက်ခြင်း အဓမ္မ ပျောက်ဆုံးအောင် ဖျောက်ဖျက်ခြင်းမှ လူသားအားလုံးကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးဆိုင်ရာ နိုင်ငံတကာကွန်ဗင်းရှင်းကို ချိုးဖောက်ခြင်း ဥပဒေရှေ့မှောက်တွင် လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခံရခွင့်ဆိုင်ရာ ရပိုင်ခွင့်ကို ချိုးဖောက်ခြင်း

ြိမ်းခြောက်ခြင်းနှင့် ခြောက်လှန့်တုန်လှုပ်စေခြင်း	လက်ရောက်မှု စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ နာကျင်ဆင်းရဲမှုကို ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ ဖြစ်ပေါ်စေခြင်း ခြောက်လှန့်တုန်လှုပ် စေခြင်း နှောင့်ယှက်စော်ကားခြင်း	လူပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး၏ သိက္ခာကို စော်ကားခြင်း၊ အထူးသဖြင့် အရှက်ရစေခြင်းနှင့် ဝဏ်သိက္ခာကျဆင်းစေသော ဆက်ဆံမှုများ	စစ်ရာဇဝတ်မှုများ နိုင်ငံတကာလူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ ဥပဒေ (IHL) ကို ချိုးဖောက်မှုများ
လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းလည်ပတ်မှုများကို ဟန့်တားခြင်း□တိုက်ခိုက်ခြင်း	ပိုင်ဆိုင်မှု ပစ္စည်းများကို ဥပဒေမဲ့ ဖျက်ဆီးခြင်း	အရပ်သားပိုင် ပစ္စည်းများကို ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ ဦးတည်တိုက်ခိုက်ခြင်း ဆေးရုံများ၊ လူနာများနှင့် ဒဏ်ရာရရှိသူများကို စုဆောင်းထားရှိသည့် နေရာများကို ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ ဦးတည်တိုက်ခိုက်ခြင်း	စစ်ရာဇဝတ်မှုများ နိုင်ငံတကာလူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ ဥပဒေ (IHL) ကို ချိုးဖောက်မှုများ

အကယ်၍ ဤရာဇဝတ်မှုများသည် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဥမ္မင်ဟုတ် စနစ်တကျ ဖစ်ပ့ွ ားပါက လူသားမျိုန့ွ ယ်အပေါ် ကျူးလ့ွ နသည့် ရာဇဝတ်မှုများ (Crimes Against Humanity) မြောက်နိုင်ပြီး၊ လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုလုပ်ငန်း ဆောင်ရွ က်နသေ့ူများနှင့် လူသားချင်းစာနာထောက်ထားမှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းများအပေါ် ထိုဆိုင်မှုများသည် လူအုပ်စု တခုလုံးဥမ္မင်ဟုတ် တစ်စိတ်တဒေ်ိုကိုဖျက်ဆီးပစ်ရန် သီးခြားရည်ရွ ယ်ချက်တစ်ခု၏ အစိတ်အုိဖစ်သော အချို့ သောကိစ္စ ရပ်များတ့ွ ထိ လူမျိုတုံးသတ်ဖြတ်မှု (Genocide) မြောက်နိုင်ပါသည်။

This publication has been produced with the assistance of the European Union. The contents of this publication are the sole responsibility of Legal Action Worldwide and can in no way be taken to reflect the views of the European Union.

PROTECT AID WORKERS

Funded by European Union Humanitarian Aid